

ЗМІСТ

<i>Передмова Крістофера Голдена</i>	7
Найкращі нові жахи	12
Привид ХХ століття	43
Хлоп-Арт	69
Ти почуєш спів сарани.	98
Абрагамові хлопці	126
Ліпше, ніж удома	153
Чорний телефон	181
У рандауні.	207
Плащ	229
Останній подих	258
Мертводерево.	270
Сніданок у вдови	272
Боббі Конрой постає з мерців.	287
Батькова маска	315
За власним бажанням	344
<i>Подяки</i>	408

ПЕРЕДМОВА КРІСТОФЕРА ҐОЛДЕНА

Сучасні жахи зрідка витончені. Більшість адептів три-вожного мистецтва аж надто часто цілять у яремну вену, забуваючи, що найкращі хижаки скрадливі. Нічого осудного у відкритій атаці, звісно ж, немає — утім обдаровані істинним хистом письменники мають більш як один трюк у своєму арсеналі.

Тим часом, не всі оповідання «Привидів ХХ століття» належать до жахів. Серед них є журливі оповідки про надприродне, є взірцеві похмуро-бентежливі історії, а одне оповідання взагалі позбавлене гіді й насправді зворушливе. Та всі вони витончені, шановне товариство. Джо Ґілл ще той скрадливий паскудник. Ба навіть оповідка про малого, що перетворюється на велетенського жука, витончена — будьмо відверті, не кожному таке до снаги.

Уперше я натрапив на ім'я Джо Ґілла у списку співавторів антології «Багатоликий Ван Гельсінг», за редакцією Джин Кавелос. І хоча в томику було й моє оповідання, на той момент, як ми зібралися на невеличку автограф-сесію в Пандемоніумі — спеціалізованій книгарні, що в Кембриджі, Массачусетс, — зізнаюся, що з чужих не читав жодного. Був там і Джо Ґілл, разом із Томом Монтелеоне, Джин та мною.

Жодного писаного ним слова до того не читавши, я відчував, як поволі піддаюся цікавості, поки наш

спільний день минав. Найприкметнішим з наших із Гіллом бесід для мене стало відкриття, що, хай він і любив горор, то була аж ніяк не єдина його пристрасть. За плечима Джо вже мав мейнстримні публікації в «літературних» часописах (повірте, уживаю це слово настільки вільно, що може відвалитися), які принесли йому нагороди. Утім його раз за разом заманювали назад жахи й темне фентезі.

Це радісна новина. Невдовзі зрозумієте чому.

Гадаю, рано чи пізно сів би за прочитання «Багатолікого Ван Гельсінга», але нагода знайомства із Джо цю подію значно наблизила в часі. Його оповідання «Абрагамові хлопці» виявилось моторошним фактурним спостереженням про дітей, які щойно зрозуміли, — як і всі ми рано чи пізно, — що їхній батько не безгрішний. В уяві зринули схвальні порівняння з украй бентежним стороннім фільмом «Порок». «Абрагамові хлопці» — чудове оповідання, що примістилося майже посередині збірки, яку ви зараз тримаєте, — спонукало мене до пошуків інших творів Джо Гілла. Проте писав він тоді лише оповідання, та й натрапити на їх публікації було непросто. Тож лишилося подумки занотувати собі його ім'я на майбутнє.

Коли Пітер Кровтер запитав мене, чи хотів би прочитати «Привидів ХХ століття» й написати передмову, я знав, що не варто погоджуватися. Часу бракувало на все, крім письменництва та сім'ї, але, правду кажучи, книжку прочитати мені кортіло. Кортіло вдовольнити допитливість, дізнатися, чи виправдає Джо Гілл очікування після «Абрагамових хлопців».

Не виправдав.

Він їх завиграшки перевершив.

Назва цього тому* влучна з безлічі причин. У частині оповідань фігурують привиди, у тій чи іншій подобі, тоді як іншу частину пронизано відгомонам ХХ століття. Оповідання «Ти почуєш спів сарани», приміром, поєднує авторську обізнаність і прихильність до наукової фантастики та монстр-фільмів п'ятдесятих років із тими ж атомними страхами, що породили ті фільми. Результат водночас по-чорному гумористичний та щиросердний.

Утім найголовніша причина, чому назва збірки відгукнеться в серці читача, це сам автор. Його доробку притаманна граційність і чутливість, відгомін минулої епохи: Джоан Ейкен та Емброуза Бірса, Бомонта, Метісона, а ще Рода Серлінга**.

Гілл майстерно закликає читача довершити сцену, доповнити історію своїм емоційним відгуком задля найвищого результату. І досягає цього відгуку автор бездоганно. Перед вами творча колаборація: оповідання ніби оживають, коли читач відкриває їх для себе. Вони потребують вашої співучасті, щоб утілити закладені задуми. Неможливо, скажімо, не розгледіти певну впізнаваність і вмить розгадати, куди прямує вступна розповідь цього тому — «Найкращі нові жахи». Та замість

* Ідеться про оригінальну назву: «Привиди ХХ століття» (*20th Century Ghosts*). (Тут і далі примітки перекладача.)

** Джоан Ейкен (1924-2004) — англійська письменниця-поетеса, znana передусім циклом дитячих романів «Вовки Віллові Чейз» у жанрі альтернативної історії; Емброуз Бірс (1842-1914) — американський публіцист, автор оповідань, майстер готичної прози; Род Серлінг (1924-1975) — американський сценарист і телепродюсер, творець культової франшизи «Зона сутінків» (*Twilight Zone*); Чарльз Бомонт (1929-1967) — американський автор жанрової прози, сценарист численних класичних епізодів «Зони сутінків»; Річард Метісон (1926-2013) — американський письменник, автор культових романів «Я — легенда» та «Пекельний будинок».

недоліку автор обертає це на досягнення: без попередніх читацьких очікувань історія не спрацювала б.

Вас засмоктує потаємність «Привиду ХХ століття» та безнадія «Чорного телефону», роблячи співучасником історії, який поділяє долю головних героїв.

Забагато письменників гадають, що серед жахів не місце щирим почуттям, підміняючи їх засаленими емоційними реакціями, порожніми настільки ж, як сухий опис мізансцени у програмці. Це не про Джо Гілла. Хоч як дивно, найкращим прикладом цього слугує оповідка «Боббі Конрой постає з мерців», яку й до жахів не віднесеш, хоча події розгортаються на знімальному майданчику класичного фільму Джорджа Ромера «Світанок мерців».

Я волів би обговорити з вами кожну розповідь цієї книжки, та небезпека написання вступних слів — розкрити забагато таємниць. Можу лише засвідчити: якби мені запропонували стерти з пам'яті сюжети цих оповідань, то радо зголосився б, аби знову насолодитися ними як уперше.

«Ліпше, ніж удома» та «Мертводерево» — це витвори мистецтва. «Сніданок у вдови» — щемливий портрет інакшої епохи й чоловіка, що збився на манівці.

«Привиди ХХ століття» сповнюють серце тугою, як і більшість моїх улюблених епізодів «Зони сутінків». «Ти почувеш спів сарани» — це дитя химерного кохання між Вільямом Берроузом, Кафкою та стрічкою «Вони!». «Останній подих» приправлений нотками Бредбері. Усі ці історії дивовижні, а деякі надзвичайно влучні. «Батькова маска» настільки чудернацька та бентежна, що мені в голові аж запаморочилося. «За власним бажанням», завершальний акорд збірки, одна з найкращих

повістей, що мені доводилося читати, незаперечний доказ зрілості Джо Гілла як оповідача. Раптова поява повноцінно сформованого письменника — явище вкрай рідкісне. Та коли таке все ж трапляється... щось, зізнаюся, мене розриває між почуттям піднесення й потягом надерти Гіллу зад. «За власним бажанням» аж так проймає.

А «Хлоп-Арт», що ж... «Хлоп-Арт» незрівнянний. Безсумнівно найкраще оповідання останніх років, що поєднує на кількох сторінках численні принади Джо Гілла — химерність, чуйність, цілісність.

Перші кроки новоявлених авторів звично супроводжують розмови фанів та критиків. Про перспективи. Про потенціал.

Оповідання у «Привидах ХХ століття» — це вже виконані обіцянки.

*Крістофер Голден
Бредфорд, Массачусетс
15 січня 2005 року
Доповнено
21 березня 2007 року*